

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням наглядової ради
ТОВ «КОМПАНІЯ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ
«РІБЕЙЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»
Протокол №6 від 09.10.2023

ПОЛОЖЕННЯ
про управління ризиками в
ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«КОМПАНІЯ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ
«РІБЕЙЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»

1. Загальні положення

1.1. Це Положення про управління ризиками (далі – Положення) є внутрішнім документом, який визначає та регламентує порядок створення та функціонування системи управління ризиками (далі – СУР) в ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КОМПАНІЯ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ «РІБЕЙЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ» (далі – Компанія).

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про інститути спільного інвестування», Стандарту №1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни», затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) від 30.12.2021 року №1288, Стандарту №4 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які не належать до підприємств, що становлять суспільний інтерес та до системно важливих професійних учасників», затвердженого рішенням НКЦПФР від 30.12.2021 року №1291, інших законів та нормативно-правових актів НКЦПФР.

У всьому, що не передбачено цим Положенням, при управлінні ризиками Компанія керується Статутом, вимогами чинного законодавства України та, де це можливо та доцільно, найкращою міжнародною практикою з питань корпоративного управління та управління ризиками.

1.3. СУР – це комплекс юридичних (правових) та організаційно-технічних заходів та процедур, який забезпечує надійний процес ідентифікації (виявлення), аналізу, вимірювання, оцінювання, управління (обробки), контролю та моніторингу й перегляду всіх основних (суттєвих, істотних) видів ризиків Компанії та фондів, що перебувають у її управлінні, а також пов'язаний з цим обмін інформацією та консультації між зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами.

СУР є підсистемою системи внутрішнього контролю Компанії.

СУР спрямована на уникнення прийняття Компанією необґрунтованих рішень при провадженні професійної діяльності та на досягнення цілей діяльності Компанії із ефективним використанням її ресурсів.

1.4. Норми цього Положення є обов'язковими для виконання посадовими особами та персоналом Компанії. Співробітники Компанії сприяють виконанню менеджером з управління ризиками його функцій і завдань у межах своєї компетенції.

1.5. Розрахунок пруденційних показників є складовою СУР та здійснюється відповідно до вимог Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками, затвердженого рішенням НКЦПФР № 1597 від 01.10.2015 р. та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.10.2015 р. за № 1311/27756 (зі змінами).

1.6. Відповідальність за створення та функціонування СУР несе Директор Компанії.

1.7. Структурні підрозділи Компанії, посадові особи та працівники Компанії у процесі управління ризиками несуть відповідальність в межах їхніх функціональних обов'язків відповідно до чинного законодавства України.

2. Організація системи управління ризиками в Компанії

2.1. Компанія створює організаційну структуру СУР, яка забезпечує чіткий розподіл функцій, обов'язків і повноважень з управління ризиками між усіма суб'єктами СУР, а також працівниками Компанії, та передбачає їхню відповідальність згідно з таким розподілом.

2.2. Компанія під час визначення організаційної структури СУР враховує необхідність забезпечення взаємозаміни працівників з метою уникнення негативного впливу на ефективність функціонування СУР в разі тимчасової відсутності працівника або його звільнення.

2.3. Компанія забезпечує наявність належної кількості кваліфікованих і досвідчених працівників, виходячи з потреб організаційної структури СУР, напрямів діяльності (бізнес-ліній) та профілю ризику Компанії.

2.4. Компанія визначає функції, обов'язки, повноваження та відповідальність осіб у посадових інструкціях, у яких передбачаються функціональні обов'язки кожного працівника Компанії щодо участі в управлінні ризиками, що включають забезпечення належного звітування щодо управління ризиками.

2.5. Компанія визначає механізми та відповідальних осіб за належне забезпечення обміном інформацією між окремими структурними підрозділами та працівниками Компанії для ефективної взаємодії (співпраці) на всіх організаційних рівнях.

2.6. Суб'єктами системи управління ризиками Компанії є:

- (1) Наглядова рада;
- (2) Комітет Наглядової ради з ризиків та компласнсу;
- (3) Директор Компанії;
- (4) Ризик-менеджер, компласнс-менеджерж;
- (5) структурні підрозділи та працівники Компанії.

2.7. Повноваження Наглядової ради з питань управління ризиками визначаються статутом Компанії, положенням про Наглядову раду та цим Положенням.

До повноважень Наглядової ради у частині СУР, як однієї з підсистем системи внутрішнього контролю Компанії, зокрема, належить:

- 1) контроль професійних компетентностей, загальних та спеціальних знань і досвіду працівників Компанії, а також ресурсів, процедур та механізмів, необхідних для виконання їхніх обов'язків у частині функціонування СУР, з урахуванням характеру, масштабу і складності діяльності Компанії та всіх вимог законодавства, яким вона повинна відповідати;
- 2) затвердження та контроль виконання внутрішніх політик щодо управління ризиками з урахуванням цього Положення;
- 3) затвердження та контроль виконання внутрішніх політик щодо проведення відповідного стрес-тестування у випадках, визначених чинним законодавством України;
- 4) затвердження та контроль виконання політики (положення) щодо винагороди посадових осіб Компанії та інших її співробітників з урахуванням заохочення відповідального за надання послуг Компанією, уникнення конфлікту інтересів у відносинах з клієнтами (учасниками фондів в управлінні Компанії);
- 5) контроль цілісності фінансової звітності і системи подання звітності, в тому числі шляхом здійснення фінансового та операційного контролю;
- 6) затвердження та контроль організації управління ризиками, поряд із компласнсом та внутрішнім аудитом;
- 7) контроль розкриття інформації щодо ризиків відповідно до вимог закону та надання інформації клієнтам (учасникам фондів в управлінні Компанії);
- 8) контроль діяльності осіб, які здійснюють виконавчі функції, та ризик-менеджера, разом із іншими складовими системи внутрішнього контролю.

2.8. Для забезпечення нагляду та контролю за функціонуванням СУР в Компанії у складі Наглядової ради Компанії створюється комітет з ризиків та компласнсу, який надає Наглядовій раді допомогу у здійсненні нею повноважень через попереднє вивчення і підготовку для розгляду на засіданні Наглядової ради питань, що належать до її компетенції щодо управління ризиками, а також виконує інші завдання щодо управління ризиками, визначені Наглядовою

радою. Компетенція комітет з ризиків та комплаєнсу та порядок його діяльності визначається Положенням про комітет з ризиків та комплаєнсу.

2.9. Члени комітету з ризиків та комплаєнсу мають необмежений доступ до інформації про ризики Компанії і про діяльність ризик-менеджера та можуть звертатися за консультацією з питань управління ризиками до зовнішніх експертів.

У разі надання члену комітету з ризиків та комплаєнсу інформації з обмеженим доступом, така особа зобов'язана забезпечити дотримання режиму користування та розкриття такої інформації, встановленого чинним законодавством України та внутрішніми документами Компанії.

2.10. Для забезпечення функціонування СУР в Компанії призначається ризик-менеджер. Ризик-менеджер є незалежним від підрозділів, із діяльністю яких пов'язане виникнення ризиків. Ризик-менеджер у своїй діяльності керується вимогами цього Положення, Положення про ризик-менеджера, іншими внутрішніми документами Компанії, що регламентують функціонування СУР в Компанії, та нормами чинного законодавства України.

2.11. Ризик-менеджер призначається та його повноваження припиняються Наглядовою радою. Функції ризик-менеджера рішенням Наглядової ради можуть бути покладені на директора Компанії, якщо при цьому не виникає конфлікт інтересів.

2.12. Ризик-менеджер підпорядковується Наглядовій раді та звітує перед нею.

2.13. Наглядова рада та комітет з ризиків та комплаєнсу визначають характер, кількість, формат і періодичність надання інформації про ризики в діяльності Компанії, яку повинна отримувати Наглядова рада.

2.14. Компанія може передавати окремі завдання або процеси в рамках функцій системи управління ризиками на аутсорсинг тільки у випадках, в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством України.

3. Функції СУР та її суб'єктів

3.1. СУР Компанії забезпечує:

(1) досягнення оптимальної ефективності діяльності з управління ризиками в Компанії при досягненні цілей, зазначених у п. 4.3 цього Положення;

(2) своєчасне та відповідне інформаційне та аналітичне забезпечення органів управління та посадових осіб Компанії у процесі прийняття управлінських рішень і стратегічного планування;

(3) оптимізацію структури активів фондів та встановлення адекватного механізму контролю відповідності рівня сукупного ризику кожного фонду його інвестиційній стратегії;

(4) здійснення наскрізного контролю за ризиками Компанії та фондів;

(5) визначення критеріїв та оцінку ефективності механізмів і підходів до управління ризиками в Компанії, розробку шляхів їх вдосконалення.

3.2. Наглядова рада, в тому числі, комітет з ризиків та комплаєнсу, забезпечує:

(1) затвердження внутрішніх положень та процедур щодо управління ризиками;

(2) здійснення періодичного перегляду внутрішніх положень щодо СУР;

(3) призначення та припинення повноважень ризик-менеджера або покладення на директора Компанії функцій ризик-менеджера;

(4) вирішення інших питань в межах компетенції Наглядової ради та комітету з управління ризиками щодо управління ризиками.

3.3. Директор Компанії, у частині організації та функціонування СУР, забезпечує:

(1) здійснення необхідних організаційних заходів із створення та забезпечення функціонування СУР;

(2) виділення необхідних ресурсів на створення та підтримання ефективної, комплексної та збалансованої СУР;

(3) функціонування системи звітності, розподілу обов'язків і відповідальності стосовно управління ризиками;

(4) реалізацію процедур управління ризиками, спрямованих на ідентифікацію, аналіз, оцінювання, обробку, моніторинг та перегляд ризиків, які стосуються діяльності, процесів та систем Компанії, та вжиття ефективних заходів з мінімізації (оптимізації) таких ризиків із урахуванням схильності до ризиків та прийнятного рівня ризику;

(5) уникнення конфліктів інтересів у діяльності Компанії;

(6) затвердження і запровадження процедур, заходів та плану дій на випадок екстремальних обставин (кризових ситуацій) (плану безперервності діяльності);

(7) здійснення внутрішнього контролю за систематичним проведенням аналізу структури, доходності, якості, ліквідності інвестиційних вкладень, наявності збиткових позицій та інших ризиків, які пов'язані з інвестуванням активів;

(8) реалізацію заходів внутрішнього контролю, які забезпечують належне дотримання вимог чинного законодавства України, виконання договірних та інших зобов'язань, дотримання положень і процедур, правил і норм, а також відповідної ділової поведінки;

(9) постійне підвищення кваліфікації працівників, відповідальних за функціонування СУР щодо управління ризиками;

(10) поширення у Компанії єдиного розуміння та корпоративної культури щодо управління ризиками.

3.4. До функцій ризик-менеджера належать:

(1) розробка внутрішніх положень та процедур щодо управління ризиками;

(2) здійснення періодичного перегляду внутрішніх процедур СУР;

(3) забезпечення розробки, запровадження та підтримки адекватних внутрішніх документів та процедур управління ризиками, спрямованих на ідентифікацію, аналіз, оцінювання, обробку, моніторинг та перегляд ризиків, які стосуються діяльності, процесів та систем Компанії, та вжиття ефективних заходів з мінімізації (оптимізації) таких ризиків із урахуванням схильності до ризиків та прийнятного рівня ризику;

(4) розроблення рекомендацій для працівників Компанії (в тому числі для посадових осіб) щодо внутрішніх документів, процедур та заходів, передбачених цим Положенням, надання порад та методичної допомоги щодо дотримання вимог цього Положення;

(5) збір інформації та координація роботи структурних та функціональних підрозділів Компанії у частині управління ризиками;

(6) здійснення на постійній основі моніторингу рівня практичного впровадження Компанією внутрішніх документів, процедур та заходів, передбачених підпунктом 3 цього пункту Положення;

(7) здійснення на постійній основі моніторингу адекватності та ефективності внутрішніх документів, процедур управління ризиками Компанії та заходів, здійснених для усунення недоліків у цих внутрішніх документах та процедурах, а також моніторингу адекватності та ефективності заходів, передбачених підпунктом 3 цього пункту Положення, у тому числі здійснення моніторингу здатності окремих працівників Компанії дотримуватися таких заходів або внутрішніх документів та виконувати такі процедури;

(8) контроль дотримання ризикових позицій фондів в управлінні;

(9) підготовка та подання Наглядовій раді звіту про управління ризиками;

(10) здійснення на постійній основі оцінки та моніторингу ризиків Компанії з точки зору негативного впливу на її діяльність (виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів);

(11) здійснення аналізу ризиків із урахуванням можливості виникнення екстремальних обставин та підготовка для затвердження органами управління Компанії проекту плану дій на випадок кризових ситуацій із зазначенням відповідних надзвичайних заходів та процедур (плану безперервності діяльності);

(12) розробка внутрішніх політик щодо проведення відповідного стрес-тестування у випадках, визначених чинним законодавством України, здійснення аналізу за результатами проведення стрес-тестування, здійснення моніторингу його адекватності та ефективності;

(13) підготовка рекомендацій Наглядовій раді щодо напрямів подальшого вдосконалення СУР.

3.5. Для забезпечення виконання вищезазначених обов'язків ризик-менеджер має право:

(1) залучати до підготовки внутрішніх документів щодо управління ризиками та проектів рішень органів управління Компанії у частині управління ризиками працівників Компанії та/або її структурних та функціональних підрозділів з метою якнайповнішого врахування особливостей їх роботи, що впливає на ефективність функціонування СУР в Компанії;

(2) витребувати у працівників Компанії та/або її структурних та функціональних підрозділів інформацію, необхідну для координації їхньої роботи у процесі управління ризиками, моніторингу та контролю його ефективності;

(3) блокувати операції, які можуть спричинити порушення встановлених меж (лімітів) ризиків за ризиковими позиціями фондів в управлінні та Компанії;

(4) отримувати доступ до необхідної інформації та технічних засобів для здійснення тестування методик аналізу ризиків та оцінки ефективності управління ризиками;

(5) постійно підвищувати кваліфікацію щодо управління ризиками, у тому числі шляхом відвідування спеціалізованих семінарів, курсів, програм підготовки тощо;

(6) організовувати та проводити для працівників Компанії та/або її структурних та функціональних підрозділів зібрання з метою поширення у Компанії єдиного розуміння та корпоративної культури щодо управління ризиками та, за необхідності, актуалізації інформації щодо функціонування СУР в Компанії;

(7) залучати до підготовки звіту про управління ризиками інших працівників Компанії, які мають необхідні знання та досвід у сфері управління ризиками;

(8) вимагати скликання засідання Наглядової ради та брати участь у таких засіданнях, вимагати розгляду питань директором Компанії, що вносяться ризик-менеджером.

4. Стратегія управління ризиками

4.1. Управління ризиками – регламентований положеннями внутрішніх документів Компанії динамічний, систематичний внутрішній процес, направлений, в тому числі, на ідентифікацію, аналіз, оцінювання, обробку, моніторинг та перегляд ризиків Компанії та фондів у її управлінні, та на пов'язаний з цим обмін інформацією та консультації між зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами.

4.2. СУР в Компанії включає:

(1) управління ризиками, що пов'язані з професійною діяльністю Компанії;

(2) управління ризиками інститутів спільного інвестування (далі – ІСІ), що знаходяться в управлінні Компанії;

(3) управління інвестиційними ризиками недержавних пенсійних фондів (далі – НПФ), активи яких знаходяться в управлінні Компанії.

4.3. Основними цілями СУР Компанії є:

(1) забезпечення реалізації стратегії розвитку та ефективного функціонування Компанії, у тому числі стосовно ризиків, які бере на себе Компанія у своїй діяльності;

(2) забезпечення інтересів інвесторів (учасників) фондів, що знаходяться в управлінні Компанії;

(3) забезпечення відповідності діяльності Компанії вимогам чинного законодавства України та внутрішнім документам Компанії;

(4) забезпечення відповідності структури активів та ризиків портфелів активів фондів в управлінні Компанії вимогам чинного законодавства України, інвестиційним деклараціям та іншим внутрішнім документам фондів в управлінні.

4.4. При управлінні ризиками Компанія в цілому дотримується таких принципів:

(1) усвідомлене прийняття ризиків – Компанія належним чином оцінює та зважує можливі позитивні та негативні наслідки від реалізації ризику, усвідомлено приймає рішення про його прийняття або уникнення, враховуючи, що повне уникнення ризику може бути неможливим;

(2) мінімізація (оптимізація) ризиків – до складу портфелів фондів в управлінні і до власного портфелю Компанія придбає активи, рівень ризику за якими найкраще піддається мінімізації (нейтралізації) або оптимізації – залежно від толерантності до ризику для кожного фонду та власної толерантності до ризику Компанії відповідно, а також прагне до мінімізації власних нефінансових ризиків;

(3) індивідуальний підхід – ризики окремих фондів в управлінні та власні ризики Компанії можуть бути спільними або подібними, але кожний фонд та Компанія мають свої особливості, згідно з якими Компанія приймає ризики у відповідній мірі (мінімізує чи оптимізує) та окремо від інших фондів в управлінні та від власних ризиків Компанії; можливі фінансові втрати за кожним видом ризику кожного фонду та Компанії також мають бути оцінені окремо і мають мінімізуватися (оптимізуватися) індивідуально;

(4) відповідність стратегіям – рішення Компанії з прийняття ризику при управлінні портфелями фондів у її управлінні відповідають інвестиційним стратегіям цих фондів, а при управлінні власними ризиками Компанії – її фінансовій стратегії та внутрішнім документам;

(5) доцільність прийняття фінансових ризиків – Компанія співвідносить рівень ризику за операціями з активами фондів в управлінні (інвестиційних інструментів) та із власними активами із рівнем потенційної (прогнозованої, очікуваної) доходності цих активів; очікувана доходність інвестиційних інструментів має компенсувати прийнятий ризик за ними;

(6) економічність – витрати Компанії на управління ризиками, тобто мінімізацію (нейтралізацію) чи оптимізацію відповідного ризику, не повинні перевищувати суму можливих фінансових збитків від його прийняття та/або реалізації при найбільш імовірному сценарії настання ризикового випадку;

(7) конкретність – рішення з прийняття ризику мають бути конкретними і чіткими для забезпечення однозначного їх трактування та виконання;

(8) відповідність капіталу Компанії рівню ризиків – розмір капіталу (власного капіталу, регулятивного капіталу (власних коштів)) Компанії повинен бути достатнім для покриття ризиків діяльності Компанії;

(9) адекватність стимулів – стимули для досягнення високої доходності фондів в управлінні узгоджуються з профілем ризику кожного з фондів відповідно до інвестиційної стратегії;

(10) уникнення або передача надмірних ризиків – у певних випадках або щодо певних ризиків, коли можливі негативні наслідки реалізації ризику для Компанії перевищують її фінансові можливості, Компанія, за можливості, уникає (відмовляється від прийняття) або частково чи повністю передає ризик (третій стороні).

4.5. Суттєвими (істотними) видами (категоріями) ризику, що пов'язані з професійною діяльністю Компанії, є такі¹:

- (1) операційні ризики;
- (2) комплаєнс-ризики;
- (3) ризик втрати ділової репутації (ризик репутації, репутаційний ризик);
- (4) стратегічний ризик;

4.5.1. Операційні ризики – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника внаслідок неадекватних або незадовільно організованих внутрішніх процесів, дій працівників чи функціонування систем такого професійного учасника, а також внаслідок впливу зовнішніх подій (крім стратегічного ризику).

Операційні ризики включають: юридичний (правовий) ризик, інформаційно-технологічний ризик, а також ризик персоналу.

Юридичний (правовий) ризик – ризик, пов'язаний з ймовірністю виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Компанії внаслідок застосування до неї санкцій за недотримання вимог чинного законодавства через можливість їх неоднозначного тлумачення або унаслідок визнання з тих самих причин недійсними умов договору.

Інформаційно-технологічний ризик – ймовірність настання несприятливих наслідків, викликаних неадекватними або незадовільно організованими внутрішніми процесами інформаційного обміну та зберігання інформації, недосконалою роботою інформаційних технологій, систем та процесів обробки інформації або їх недостатнім захистом, включаючи збій у роботі програмного та/або технічного забезпечення, обладнання, інформаційних систем, засобів комунікації та зв'язку, порушення цілісності даних та носіїв інформації, несанкціонований доступ до інформації сторонніх осіб, загроза доступності інформації та інше, що може призвести до виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів.

Ризик персоналу – це ризик, пов'язаний із діями або бездіяльністю працівників Компанії, включаючи допущення помилки при проведенні операції, здійснення неправомірних операцій (в тому числі шахрайство), пов'язане з недостатньою кваліфікацією (ризик некомпетентності) або із зловживаннями чи бездіяльністю персоналу, перевищення повноважень, розголошення інсайдерської та/або конфіденційної інформації, зокрема, внаслідок недостатньої мотивації (ризик мотивації).

4.5.2. Комплаєнс-ризики – ймовірність виникнення у Компанії збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або втрати репутації внаслідок недотримання правил корпоративної етики, добросовісної конкуренції, виникнення конфлікту інтересів, незабезпечення опису усіх внутрішніх процесів, пов'язаних з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, та/або невідповідності внутрішніх документів, що описують процеси, пов'язані з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, вимогам законодавства про ринки капіталу та організовані товарні ринки, стандартів, правил, інших внутрішніх документів саморегулювальної організації, членом якої є Компанія, правил організованого ринку, учасником якого є така Компанія або на якому її цінні папери допущені до торгів, а також бізнес-плану (бізнес-стратегії), ухваленому Наглядовою радою Компанії, та/або невиконання працівниками

¹ Залежно від складу та структури активів Компанії, до її істотних ризиків можуть також належати кредитний ризик, ринкові ризики.

Компанії вимог та процедур, пов'язаних з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

Комплаєнс-ризиками, зокрема, включають:

а) AML/CFT-ризик – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів внаслідок порушення або недотримання вимог законів, нормативно-правових актів, правочинів, прийнятої практики, внутрішніх документів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

б) ризик зміни законодавства (регуляторний ризик) – ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів, обумовлений змінами законодавства.

4.5.3. Ризик втрати ділової репутації (ризик репутації) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів внаслідок виникнення у суспільстві несприятливого сприйняття Компанії, зокрема фінансової стійкості, якості послуг, що надаються Компанією, або її діяльності в цілому, яка може бути наслідком реалізації інших ризиків.

4.5.4. Стратегічний ризик – ймовірність виникнення у Компанії збитків або додаткових втрат або недоотримання Компанією запланованих доходів унаслідок неправильних рішень осіб, які здійснюють управлінські функції та/або неадекватного реагування на зміни в бізнес-середовищі.

Цей ризик виникає внаслідок взаємної невідповідності стратегічних цілей Компанії, бізнес-стратегій, розроблених для досягнення цих цілей, ресурсів, задіяних для їх досягнення, та якості їх реалізації.

Ця категорія включає ризик втрат, пов'язаних з інвестуванням коштів Компанії у активи фондів в управлінні. Може спричинити загальний фінансовий ризик (ризик банкрутства) Компанії – ризик неможливості продовження діяльності Компанії через суттєве погіршення її фінансового стану, якості її активів, структури капіталу, виникнення або значного зростання збитків від її діяльності при перевищенні витрат над доходами.

4.6. На діяльність Компанії також можуть впливати фінансові ризики, зокрема кредитний та ринкові ризики.

Кредитний ризик Компанії (ризик контрагента) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Компанії внаслідок того, що контрагент не зможе виконати свої договірні зобов'язання перед нею у повному обсязі або частково. Розмір збитків (ризика) у цьому випадку пов'язаний із сумою невиконаного зобов'язання.

Ринкові ризики Компанії – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у Компанії внаслідок несприятливої зміни ринкової вартості (ціни) фінансових інструментів у зв'язку з коливаннями цін на чотирьох сегментах фінансового ринку, чутливих до зміни відсоткових ставок: ринку боргових цінних паперів, ринку пайових цінних паперів, валютному ринку і товарному ринку.

4.7. Особливим видом ризику є системний ризик – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у значній кількості компаній у фінансовому секторі, яка обумовлена неможливістю виконання ними своїх зобов'язань у зв'язку з невиконанням (несвочасним виконанням) зобов'язань однією компанією внаслідок реалізації у неї кредитного ризику, ризику ліквідності або іншого ризику. Системний ризик несе загрозу порушення діяльності всієї фінансової системи.

Компанія здійснює моніторинг ринків, а план безперервності діяльності, який розробляється і затверджується у Компанії відповідно до пп. 3.3.(6) та 3.4.(11) цього

Положення, включає у тому числі заходи та процедури на випадок екстремальних обставин, що можуть виникнути у результаті реалізації системного ризику.

4.8. Суттєвими (істотними) видами (категоріями) ризику фондів в управлінні Компанії, є такі:

- (1) кредитний ризик;
- (2) ринкові ризики;
- (3) ризик ліквідності;
- (4) проєктний ризик.

4.9. Кредитний ризик (ризик контрагента) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів фонду внаслідок того, що контрагент не зможе виконати свої договірні зобов'язання перед ним, у тому числі щодо облігацій та/або інших боргових зобов'язань, а також ризик втрати їхньої вартості в результаті погіршення платоспроможності емітента цих боргових зобов'язань (боржника, дебітора) та/або зниження його кредитного рейтингу.

4.10. Ринкові ризики – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів фонду внаслідок несприятливої зміни ринкової вартості фінансових інструментів в активах фонду у зв'язку з коливаннями цін на чотирьох сегментах фінансового ринку, чутливих до зміни відсоткових ставок: ринку боргових цінних паперів, ринку пайових цінних паперів, валютному ринку і товарному ринку.

Ринкові ризики включають:

а) процентний ризик портфелю фонду, пов'язаний з негативними наслідками коливання процентних ставок на інструменти, що знаходяться в його портфелі;

б) пайовий (фондовий) ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання цін на пайові цінні папери та деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є такі цінні папери, а також інші фінансові інструменти з нефіксованим доходом;

в) валютний ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання курсів іноземних валют та золота;

г) товарний ризик, пов'язаний з негативними наслідками змін ринкової вартості товарів, включаючи дорогоцінні метали, та коливань цін на деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є товари.

4.11. Ризик ліквідності – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів фонду внаслідок того, що його активи не можуть бути перетворені у ліквідну форму для забезпечення виконання ним своїх зобов'язань.

Ризик ліквідності може виникнути під час формування значної суми та/або частини зобов'язань із коротким строком погашення на балансі фонду, які, за певних умов, можуть змусити Компанію продати частину (менш ліквідних) активів із балансу цього фонду нижче ринкової ціни (з дисконтом) для забезпечення вчасного виконання (частини) цих зобов'язань.

4.12. Проєктний ризик – ризик втрат вартості активів фонду в управлінні Компанії, що пов'язані з інвестиціями в об'єкти нерухомості, корпоративні права та цінні папери, що не допущені до торгів на організованому ринку (іншому регульованому та/або організованому ринку/торговельному майданчику), або цінні папери, які не отримали рейтингової оцінки відповідно до закону.

4.13. СУР Компанії заснована на чіткому розділенні управління ризиками, що пов'язані з діяльністю Компанії, та управління ризиками фондів в управлінні Компанії. Ризики, пов'язані з діяльністю Компанії, повністю несе Компанія. Фінансові ризики фондів в управлінні Компанії несуть інвестори (учасники) фондів, у зв'язку з розділенням та відокремленим обліком активів фондів в управлінні та активів Компанії.

Реалізація ризиків фондів в управлінні Компанії може призвести до виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Компанії.

Компанія несе відповідальність за належне управління ризиками фондів у її управлінні відповідно до інвестиційних декларацій та інших внутрішніх і нормативних документів, що регламентують управління активами фондів.

4.14. Головними завданнями СУР та, відповідно, етапами процесу управління ризиками у Компанії, виконання яких забезпечує ризик-менеджер, є:

(1) виявлення (ідентифікація) ризиків, визначення профілю ризиків Компанії та фондів у її управлінні;

(2) якісний аналіз та кількісне вимірювання ризиків, оцінювання ризиків;

(3) проведення моделювання та прогнозування процесів і майбутніх результатів діяльності Компанії та фондів у її управлінні на основі аналізу інформації та оцінювання ризиків;

(4) організація та здійснення заходів з управління ризиками, у тому числі визначення, планування і організаційне забезпечення обробки ризиків, зокрема та прийняття рішень щодо відповідних заходів;

(5) постійний моніторинг ризиків, контроль за прийнятним рівнем ризику для Компанії та фондів у її управлінні;

(6) визначення ефективності СУР та її удосконалення;

(7) надання оперативної, а також періодичної звітної інформації з питань управління ризиками Директору та Наглядовій раді.

4.15. Виявлення (ідентифікація) ризиків – неперервний процес визначення різновидів, джерел та факторів ризиків, з якими Компанія стикається у своїй діяльності, відповідно до категорій, визначених цим розділом цього положення.

4.16. Якісний аналіз та кількісне вимірювання ризиків, оцінювання ризиків – оцінка розмірів та кількісних параметрів ризику (за можливості) та/або якісна характеристика та аналіз ризиків з точки зору можливих наслідків їх реалізації та величини потенційних втрат. Включає також проведення моделювання та прогнозування процесів і майбутніх результатів діяльності Компанії та фондів у її управлінні на основі аналізу інформації та оцінки ризиків.

4.17. Організація та здійснення заходів з управління ризиками (обробка ризиків) – визначення Компанією правил, підходів, показників та лімітів (допустимих меж) для ризиків, інструментарію оцінювання та заходів щодо управління кожним видом ризику (запобігання (уникнення), прийняття (утримувannya), зменшення (мінімізація) або оптимізації впливу ризиків, їх розподілу з іншими особами).

Заходи управління ризиками (обробки ризиків) в Компанії включають:

(1) уникнення ризику (у тому числі відмова від ризикової операції чи активу);

(2) прийняття (утримувannya) ризику (за умов, коли ризик може бути компенсований очікуваним прибутком (доходом));

(3) зниження (зменшення, у тому числі мінімізацію) ризику, включаючи диверсифікацію, лімітування ризикових позицій, хеджування;

(4) передачу (розподіл) ризику з іншими особами, зокрема шляхом зовнішнього страхування.

4.18. Моніторинг та контроль ризиків – процес систематичного нагляду за ризиками Компанії та фондів у її управлінні, за системою і процесом контролю та управління ризиками з метою виявлення відхилень від їх прийнятного рівня та/чи ефективності, який включає:

(1) перевірку дотримання встановлених лімітів чи якісних критеріїв ризиків;

(2) забезпечення недопущення виконання Компанією та/або її контрагентами (за можливості) дій (операцій), які порушують встановлені ліміти чи критерії;

(3) здійснення комплексу заходів, що перешкоджають реалізації ризиків Компанії та фондів в управлінні (за можливості) або мінімізують їх вплив;

(4) перевірку виконання заходів з обробки ризиків та оцінку їх ефективності впродовж здійснення Компанією професійної діяльності;

(5) розробку превентивних заходів для мінімізації ризиків у разі виявлення негативних тенденцій та вдосконалення бізнес-процесів за результатами проведеного аналізу.

Моніторинг та контроль рівня ризиків Компанії та фондів здійснюється на щоденній, щотижневій, щомісячній, щоквартальній основі (для фондів – залежно від їх типу, виду, способу розміщення та інвестиційної стратегії, а також вимог інших документів фонду).

4.19. Компанія один раз на рік визначає ефективність СУР та оцінює методики, інструменти, підходи та механізми, які використовуються Компанією для ідентифікації, вимірювання, оцінювання та контролю ризиків на предмет адекватності поточним внутрішнім та зовнішнім умовам діяльності Компанії і вимогам чинного законодавства України та, у випадку необхідності, коригує їх із метою поліпшення управління ризиками у Компанії.

4.20. Моніторинг ризиків та надання оперативної, а також періодичної інформації (звітів) з питань управління ризиками у Компанії її Наглядовій раді здійснюється з періодичністю і відповідно до функцій та обов'язків, визначених законодавством України та внутрішніми документами Компанії, але не рідше, ніж один раз на шість місяців.

4.21. Інвестори (учасники) фондів в управлінні Компанії мають право на отримання інформації про результати роботи відповідних фондів та Компанії, у т. ч. щодо заходів з управління ризиками, у строки та в обсягах, визначених чинним законодавством України та документами відповідного фонду.

5. Політики управління ризиками

5.1. Компанія створює ефективну систему управління кожним видом ризику, що має повністю інтегруватися в загальну систему управління ризиками Компанії.

5.2. Компанія оцінює ризики кожного виду з урахуванням їх взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні діяльності Компанії.

5.3. Компанія визначає перелік кількісних показників ризик-апетиту до кожного з ризиків.

5.4. Компанія розробляє та періодично переглядає (не рідше одного разу на рік) політики управління ризиками кожного виду з метою забезпечення їхньої ефективності та відповідності рівню ризик-апетиту до цих ризиків.

5.5. Політика управління ризиком кожного виду повинна містити:

(1) мету, завдання та принципи управління ризиком;

(2) організаційну структуру процесу управління ризиком з урахуванням розподілу функцій учасників процесу, їх повноваження, відповідальність та порядок взаємодії

(3) перелік лімітів для контролю за ризиком та порядок їх установаження за ризиками, що піддаються кількісному вимірюванню;

(4) процедури щодо виявлення, вимірювання, аналізу та оцінювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення (зменшення, оптимізації) ризику;

(5) перелік та зміст форм управлінської звітності щодо ризику, порядок та періодичність/терміни їх надання визначеним у цьому Положенні учасникам процесу управління ризиками;

(6) процедури контролю за повнотою та якістю даних про події ризиків, включаючи інструменти, що використовуються для такого контролю;

(7) опис основних інструментів, що використовуються під час управління ризиками, та порядок їх використання;

(8) порядок обміну інформацією між учасниками процесу управління ризиками, включаючи види, форми і терміни подання інформації;

(9) програму проведення стрес-тестування ризиків.

5.6. Компанія, з метою виявлення та вимірювання ризиків, використовує, зокрема, такі інструменти:

(1) аналіз результатів перевірок, здійснених внутрішнім аудитором та зовнішнім аудитором;

(2) створення та ведення обліку (бази) подій ризиків та аналіз накопиченої в ньому (ній) інформації;

(3) ключові показники ризиків.

Ключові показники ризиків є кількісними показниками, які динамічно змінюються в часі та відображають зміну характеру ризиків. Ключові показники ризиків використовуються Компанією для раннього виявлення негативних тенденцій/явищ, пов'язаних з підвищенням ризиків, що притаманні процесам.

Компанія визначає перелік ключових показників ризиків, порядок їх розрахунку та граничні значення, які забезпечують своєчасне та найбільш повне виявлення факторів ризиків із метою застосування своєчасних заходів щодо управління ними;

(4) самооцінка ризиків.

У рамках самооцінки ризиків ризик-менеджер не рідше, ніж один раз на рік, щонайменше:

- проводить аналіз бізнес-процесів Компанії з урахуванням інформації щодо можливих загроз і вразливостей та оцінює можливі втрати від них;

- оцінює ризики бізнес-процесів Компанії (до впровадження або перегляду контролів), ефективність контрольного середовища (запроваджених контролів) та залишкові ризики;

(5) сценарний аналіз.

Цей інструмент застосовується шляхом формування судження ризик-менеджера та структурних підрозділів щодо визначення можливих малоймовірних подій ризиків із суттєвими наслідками для Компанії та їх кількісного оцінювання.

5.7. Основними методиками розрахунку (вимірювання) ризику, зокрема, є:

(1) визначення кількісного показника рівня ризику шляхом оцінки можливих фінансових втрат від реалізації ризику та множення її на очікувану ймовірність реалізації цього ризику;

(2) встановлення бальної шкали оцінювання ризику;

(3) метод максимально можливої вартості під ризиком (Value-at-Risk, VAR)

5.8. Ризик-менеджер щодо кожного ідентифікованого ризику визначає конкретну методику його розрахунку, критерії віднесення ризику до значних (суттєвих, істотних), а також пропонує можливі заходи щодо мінімізації (оптимізації) впливу цього ризику.

5.9. Політика управління ризиками має встановлювати періодичність розрахунку ризиків, порядок та умови застосування заходів зниження (оптимізації) ризиків у залежності від рівня можливих втрат та очікуваної ймовірності настання ризику.

6. Звіт про управління ризиками

6.1. Ризик-менеджер регулярно, але не рідше одного разу на шість місяців, подає Наглядовій раді звіт про управління ризиками.

6.2. Звіт про управління ризиками має містити:

(1) відомості про виконання обов'язків ризик-менеджером, зокрема, щодо виконання наданих рекомендацій щодо внутрішніх документів, процедур та заходів, що спрямовані на управління ризиками Компанії;

(2) інформація про виявлені ризики та рекомендації щодо управління ними;

(3) інші відомості, визначені чинним законодавством України або внутрішніми документами Компанії.

6.3. При підготовці звіту про управління ризиками ризик-менеджер має право залучати інших працівників компанії, які мають необхідні знання та досвіду сфері управління ризиками.

6.4. Комітет з ризиків та комплаєнсу доповідає Наглядовій раді про результати своєї діяльності не рідше одного разу на шість місяців.

7. Заключні положення

7.1. Для реалізації норм цього Положення Компанія розробляє та затверджує внутрішні документи (політики, інструкції тощо) з управління ризиками, які є суттєвими (істотними) для Компанії та/або фондів у її управлінні, що визначають щодо кожного виду ризику мету, завдання та принципи управління ризиком, організаційну структуру процесу управління ризиком з урахуванням розподілу функцій учасників процесу, їх повноваження, відповідальність та порядок взаємодії; перелік лімітів для контролю за ризиком та порядок їх встановлення за ризиками, що піддаються кількісному вимірюванню; підходи щодо виявлення, вимірювання, аналізу, оцінювання, моніторингу, контролю, звітування та заходи з пом'якшення (обробки) ризику; методи стрес-тестування; перелік та зміст форм управлінської звітності щодо ризику, порядок та періодичність/терміни їх надання визначеним у цьому Положенні учасникам процесу управління ризиками. Компанія також розробляє та затверджує декларацію схильності до ризиків.

7.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у міру необхідності, при перегляді стратегії розвитку Компанії, а також при зміні вимог чинного законодавства України у порядку, визначеному внутрішніми документами Компанії.

7.3. Наглядова рада, за необхідності, але не рідше одного разу на рік, переглядає це Положення з метою перевірки врахування у ньому актуальних ризиків, управління якими повинно здійснюватись в рамках діяльності Компанії. У випадку, якщо це Положення не враховує актуальні ризики, Наглядова надає доручення комітету з ризиків та комплаєнсу стосовно надання відповідних пропозицій щодо внесення змін до цього Положення з подальшою передачею таких пропозицій до ризик-менеджера (підрозділу з управління ризиками) для розробки проєкту змін до нього.

7.4. У разі встановлення ризик-менеджером (підрозділом з управління ризиками) у ході моніторингу адекватності та ефективності внутрішніх документів та процедур управління ризиками необхідності внесення змін до цього Положення ризик-менеджер повинен забезпечити розробку проєкту змін та винести його на розгляд комітету з ризиків та комплаєнсу з власної ініціативи.

Директор Зуграва Ю.М.